

Sygn. akt I ACa 158/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Beata Wojtasiak (spr.)
Sędziowie	:	SA Jadwiga Chojnowska SA Dariusz Małkiński
Protokolant	:	Sylwia Radek-Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2016 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **Spółdzielni (...) w W. M.**

przeciwko **S. B. (1) i R. B.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 23 grudnia 2015 r. sygn. akt VII GC 254/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w stosunku do R. B. w pkt I i II w ten sposób, że:

a) **zasądza od R. B. na rzecz powódki Spółdzielni (...) w W. M. kwotę 61.154,02 (sześćdziesiąt jeden tysięcy sto pięćdziesiąt cztery 2/100) euro z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 19.05.2015 r. do dnia zapłaty;**

b) **oddala powództwo w pozostałej części;**

c) **zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 20935 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;**

II. oddala apelację w pozostałej części, zaś w stosunku do pozwanego S. B. (2) w całości;

III. zasądza od pozwanej R. B. na rzecz powódki kwotę 24.518 złotych, tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej, w tym kwotę 10.800 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV. zasądza od powódki na rzecz pozwanego S. B. (2) kwotę 10.800 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym

(...)

UZASADNIENIE

Powódka, Spółdzielnia (...) w W. M., domagała się zapłaty solidarnie od pozwanych, R. B. oraz S. B. (1), kwoty 66.221 euro wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 maja 2015 r. do dnia zapłaty oraz wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych na jej rzecz kosztów procesu. Swoje żądanie wobec pozwanej wywiodła z umowy sprzedaży łączącej strony, a wobec pozwanego z tytułu poręczenia zapłaty świadczenia przez R. B.. Powódka wskazała, że otrzymała od pozwanej wpłatę odpowiadającą dochodzonej kwocie, niemniej zaliczyła ją na zobowiązania najdawniej wymagalne.

W dniu 7 sierpnia 2015 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym uwzględnił w całości żądanie pozwu (k. 38).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwani zażądali oddalenia powództwa oraz podnieśli, że dochodzona pozwem kwota została zapłacona przez R. B. w dniu 13 maja 2015 r., to jest przed zainicjowaniem niniejszej sprawy.

Wyrokiem z 23 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo oraz zasądził na rzecz pozwanych po 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że na podstawie umowy ustnej pozwana kupowała od powódki towar z przeznaczeniem go na eksport, między innymi do spółki (...) w A. (k. 106). Rozliczenie między stronami odbywało się w euro. W dniu 8 maja 2015 r., zgodnie z zamówieniem, powódka wysłała dwa samochody ciężarowe z serem i wystawiła za to faktury VAT z 8 maja 2015 r. nr: (...) na 54.887,71 euro oraz (...) na 54.736,21 euro (k. 14 – 15 i 16 - 17). Towar trafił do odbiorcy. W dniu 13 maja 2015 r. pozwana złożyła pisemne oświadczenie dotyczące wpłaty na konto powódki 66.221 euro do dnia 18 maja 2015 r. Sąd ustalił, że wymieniony dokument dotyczył sprzedaży rzeczy wysłanych do spółki wA. oraz nie konkretyzował faktur VAT, za które miała być uiszczona oznaczona w nim kwota (oświadczenie k. 18). Tego samego dnia pozwany udzielił poręczenia w rozumieniu art. 876 – 887 k.c., które dotyczyło terminowej zapłaty przez R. B. sumy wskazanej w jej oświadczeniu (k. 19). W dniu 13 maja 2015 r. pozwana uiściła na rzecz powódki kwotę 66.221 euro (k. 57, przyznane przez powoda k. 67). W okresie późniejszym pozwani potwierdzali nadto swymi podpisami salda zobowiązań wobec wierzyciela.

Sąd I instancji przyjął, że podstawą roszczenia w niniejszej sprawie były odrębne zobowiązania pozwanych wyrażone w ich oświadczeniach z 13 maja 2015 r. W ocenie Sądu świadczyła o tym treść powództwa, w którym powódka dochodziła odsetek od dnia upływu terminów płatności wskazanych w powyższych dokumentach.

W przekonaniu Sądu wierzyciel nie zdołał wykazać, by uiszczona przez pozwaną kwota 66.221 euro nie została wypłacona na rzecz powyższego zobowiązania (art. 6 k.c.). Sąd dał w tym zakresie wiarę zeznaniom S. B. (1), który wskazał, że to pracownicy powódki przygotowali treść oświadczeń pozwanych, w których nie opisali jakich konkretnych towarów i zamówień one dotyczyły, a pozwana nie wskazała numeru opłacanej faktury VAT w tytule przelewu spornej kwoty, bowiem było dla niej jasne, że pieniądze przekazane w dniu powstania powyższych zobowiązań były wpłacone na pokrycie wynikających z nich świadczeń (k.130).

Sąd podniósł nadto, że R. B. nie wskazała sposobu zarachowania spełnionego przez nią świadczenia, a wierzyciel nie wystawił pokwitowań, o których mowa w art.451 § 2 k.c. Nie stanowiły ich potwierdzenia sald: z 20 lipca 2015 r., 14 lipca 2015 r. oraz 26 czerwca 2015 r., bowiem brak było bezpośredniego następstwa czasowego między nimi, a przelewem spornej kwoty z 13 maja 2015 r. Sąd dał też wiarę zeznaniom pozwanego, że dłużnicy nie mieli wiedzy o sposobie księgowania spełnionych przez nich świadczeń (k. 130 v). W tych okolicznościach, w ocenie Sądu, zastosowanie znalazł art. 451 § 3 k.c., co tym samym przerzuciło na powódkę ciężar wykazania, że wpłacona przez pozwaną kwota została przez nią zaliczona na poczet najdawniej wymagalnego długu, czemu jednak nie sprostała.

Złożyła ona wprawdzie zestawienie zobowiązań R. B. za zakupiony towar przeznaczony na eksport, oznaczyła dokonane przez nią przelewy i ich tytuły oraz wskazała sposób ich zarachowania (k. 67 - 72), niemniej nie złożyła faktur VAT oraz innych dowodów, które umożliwiłyby ocenę powyższych informacji. Sąd nie dał również wiary zeznaniom prezesa zarządu powódki, który twierdził wbrew ustalonym faktom, że pozwani nie zapłacili spornej kwoty (k. 129). Nie był on też w stanie wytłumaczyć braku chronologii w numeracji faktur VAT wystawianych pozwanej.

Z tych względów Sąd uznał, że R. B., już przed wytoczeniem powództwa uściśla świadczenie dochodzone przez powódkę. Tym samym także odpowiedzialność pozwanego została wyłączona, bowiem wygasło zobowiązanie, które poręczył. Z tych względów Sąd oddalił powództwo.

O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 461).

Apelację od całości powyższego wyroku złożyła powódka, zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego polegającą na:

a) **przyjęciu, że pozwani nie mieli wiedzy na jakie zobowiązania została zaksięgowana wpłata 66.221 euro z dnia 13 maja 2015 r., skoro z potwierdzeń salda wynika, że wiedzieli oni o sposobie księgowania zobowiązań wobec pozwanej oraz o ich kwotach, a co za tym idzie o nieopłaconych fakturach,**

b) **odmowie przyznania znaczenia dowodowego potwierdzenia salda z: 20 lipca 2015 r., 18 czerwca 2015 r. oraz 8 lipca 2015 r. i uznanie, że nie wykazały one wiedzy pozwanych o sposobie zaliczania wpłat pozwanej, podczas gdy w dokumentach tych uznawali oni zobowiązanie powódki w stosunku do R. B. ze wskazaniem jego kwoty oraz niespłaconych faktur,**

c) **przyjęciu, że powódka nie udowodniła, by 66.221 euro wpłacone 13 maja 2015 r. zostało zaliczone na wcześniej wymagalne zobowiązania, z uwagi na nie przedłożenie faktur VAT ani ich kopii, skoro pozwani nie zakwestionowali istnienia wcześniejszych zobowiązań oraz dat ich wymagalności, a poprzez wielokrotne potwierdzenie salda potwierdzili ich istnienie, w związku z czym przedkładanie faktur VAT, które są jedynie dokumentami księgowymi, nie było konieczne dla stwierdzenia niespornych faktów;**

2. naruszenie prawa materialnego, to jest:

a. **art. 26 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 września 1994 r. o rachunkowości poprzez jego niezastosowanie, polegające na przyjęciu, że wielokrotne potwierdzanie sald przez pozwanych nie stanowiło uznania zobowiązania oraz przyjęcia do wiadomości sposobu zaliczania wpłat dokonywanych przez pozwaną, skoro przepis powyższy nakłada na przedsiębiorcę obowiązek dokonywania inwentaryzacji zobowiązań poprzez potwierdzanie prawidłowości jednostki stanu aktywów wykazanych w księgach rachunkowych oraz wyjaśniania i rozliczania ewentualnych różnic,**

b) **art. 353 § 1 k.c. w zw. z art. 535 k.c. poprzez ich błędne niezastosowanie, co doprowadziło do uznania, że podstawą dochodzonego roszczenia były oświadczenia pozwanych z 13 maja 2015 r. oraz, że był to podstawowy argument podnoszony przez powódkę, skoro wskazała ona w pozwie, że podstawą powództwa jest spełnienie świadczenia pieniężnego z tytułu umowy sprzedaży,**

c) **art. 451 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 462 § 1 k.c. poprzez jego błędne niezastosowanie polegające na przyjęciu, że wierzyciel ma obowiązek niezwłocznie wydać pokwitowanie dłużnikowi, w**

przypadku gdy dokonując wpłaty nie zażądał on tego dokumentu oraz nie oznaczył, który dług zaspokoił, podczas gdy wierzyciel zobowiązany jest wydać pokwitowanie jedynie na wyraźne żądanie;

d) art. 6 k.c. poprzez:

- błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że to na powódce spoczywał ciężar dowodu, że wpłata kwoty 66.221 euro w dniu 13 maja 2015 r. nie dotyczyła zobowiązania dochodzonego pozwem, skoro to pozwana wywodziła skutki prawne z tej okoliczności,

- błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, że pozwani wykazali, że kwota 66.221 euro zapłacona 13 maja 2015 r. dotyczyła zobowiązania dochodzonego pozwem, w przypadku gdy powódka kwestionowała tą okoliczność przedstawiając na to twierdzenia i dowody, którym pozwani nie zaprzeczyli.

Z uwagi na powyższe powódka wniosła o:

- zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa oraz o zasądzenie od pozwanej i pozwanego kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych,

- dopuszczenia dowodów z: wymienionych w apelacji faktur VAT, na okoliczność wielkości zobowiązań pozwanej oraz terminów ich płatności; potwierdzenia zestawienia księgowania faktur, na okoliczność posiadania wiedzy przez pozwanego o sposobie zaliczania wpłat dokonywanych przez pozwaną. Powód uzasadniał, że o potrzebie powołania powyższych dowodów dowiedział się z uzasadnienia skarżonego wyroku.

SĄD APELACYJNY USTALIŁ I ZWAŻYŁ, (...):

Apelacja powódki okazała się w znacznej mierze zasadna w odniesieniu do pozwanej R. B., natomiast w stosunku do S. B. (2) nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zaprobować należało ustalenia faktyczne Sądu I instancji co do istnienia stałej współpracy pomiędzy powodową spółdzielnią a pozwaną R. B. i co do tego, że w ramach tej współpracy pozwana nabyła od powódki towary (sery M.), objęte dwiema fakturami (o numerach końcowych (...)), załączonymi do pozwu i opiewającymi na kwoty 54.887,71 euro i 50.736,21euro. Okolicznością prawidłowo ustaloną i niesporną zresztą pomiędzy stronami było także sporządzenie przez pozwanych oświadczeń w dniu 13.05.2015r.

W treści swego oświadczenia pozwana R. B. wskazała, że „gwarantuje majątkiem firmy zobowiązanie dotyczące wpłaty 66.221,00 euro do dnia 18.05.2015r. na konto SM (...) (...)”, przy czym - jak wynikało z dalszej treści oświadczenia - zobowiązanie dotyczyć miało towaru wysłanego przez pozwaną do firmy w A., z którą pozwana także prowadziła stałą współpracę w zakresie sprzedaży produktów nabiałowych. Pozwana w tym oświadczeniu nie zaznaczyła, której partii towaru nabytego w przeszłości od powódki dotyczy jej oświadczenia, nie zostało to również wyjaśnione w pozwie. Natomiast z zestawienia zaległości (k.73), niekwestionowanego przez pozwaną, wynika, że na dzień 12.05.2015 r. zaległość wynikająca z 10 faktur wystawionych pomiędzy 28.04 a 11.05.2015 roku wynosiła 592.637,56 euro (wraz z dwiema fakturami wskazanymi w pozwie), po czym po wystawieniu faktury z dnia 12.05.2015 roku wzrosła do 637.016,22 euro, zaś po wystawieniu faktury z 13.05.2015 roku (k.68) na kwotę 53.052,81 euro wynosiła łącznie 690.060,69 Euro.

Przyjęcie przez Sąd I instancji, że w opisanym stanie faktycznym oświadczenie pozwanej samo w sobie stanowiło podstawę zobowiązania i przedmiot żądania pozwu było niewłaściwe. W efekcie błędna też okazała się ocena, że pozwana dokonując zapłaty na rzecz powódki kwoty 66.221,00 euro, może skutecznie przeciwstawić się żądaniu pozwu.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że w polskim porządku prawnym zobowiązania są z reguły kauzalne, co oznacza że podstawa przysporzenia nie jest oderwana od konkretnej przyczyny. W przedmiotowej sprawie strony zawarły szereg umów sprzedaży i to one po stronie pozwanej tworzyły tzw. causa solvendi, czyli obowiązek świadczenia celem realizacji jej zadłużenia. Oświadczenie z 18.05.2015 roku nie tworzyło w tej mierze żadnej nowej jakości i nie stanowiło bynajmniej osobnej podstawy przysporzenia. Jest natomiast całkowicie zrozumiałe, że powódka przed realizacją sprzedaży kolejnej transzy towaru zażądała zapłaty przynajmniej części zadłużenia. Z wykazu faktur (k. 68) wynika, że po dokonanej przez pozwaną wpłacie zostały uruchomione następne transakcje, opisane w fakturach z 13.05.2015r. i 19.05.2015r.

W tych okolicznościach zawarte w pozwie żądanie powódki winno być odczytane jako żądanie zapłaty przez pozwaną części jej zadłużenia wynikającego z faktur wymienionych w pozwie i z dokumentów załączonych do pozwu, tj. owych faktur (k. 15,17) i wezwania do zapłaty kwot wymienionych w tych fakturach (k.20). Nie można w tym miejscu nie zauważyć, że pewna trudność w odczytaniu żądania pozwu wynikała z nie dość jasnego jego uzasadnienia. Skoro bowiem powódka twierdziła (k.68), że obecne zadłużenie pozwanej wynosi łącznie 330.000 euro (z kilkunastu faktur), winna wyraźnie zaznaczyć, że pozew dotyczy części zadłużenia, zawierającego się w „najstarszych” fakturach, przy czym w odniesieniu do pozwanej R. B. powoływanie się na jej oświadczenie było w ogóle zbędne. Wydaje się, że powódka je dołączyła celem możliwości powołania się dodatkowo na oświadczenie pozwanego S. B. (1), uzasadniające wytoczenie przeciwko niemu powództwa, tym niemniej żądanie pozwu stało się przez to mniej przejrzyste i wymagało w zasadzie zabiegów interpretacyjnych. Były one możliwe, bowiem w przedsądowych wezwaniach do zapłaty, kierowanych do pozwanej, powódka nigdy nie powoływała się na treść oświadczenia z 18.05.2015r, a jedynie na fakt istniejącego zadłużenia, wynikającego z faktur. Dodatkowo na to, że podstawą faktyczną pozwu objęte było - w odniesieniu do R. B. - nie tyle jej oświadczenie, ile fakt istniejącego zadłużenia, wskazuje treść pisma procesowego powódki, zawierającego odpowiedź na sprzeciw pozwanych od nakazu zapłaty i zawierającego przedstawienną sposobu zarachowywania przez powódkę kwot wpłacanych przez pozwaną. Spór pomiędzy stronami ewidentnie rozgrywał się na płaszczyźnie tego, czy pozwana w sposób prawidłowy zaliczyła na poczet zaległych zobowiązań wpłatę 66.221,00 euro, a nie tego czy pozwana takiej wpłaty dokonała. W szczególności powódka twierdziła, że pomimo wpłaty nadal utrzymuje się zadłużenie m.in z dwóch faktur załączonych do pozwu, a globalne zadłużenie jest znacząco wyższe (k.68), zaś pozwana to zadłużenie szacowała na poziomie ok. 8.000 euro (k.91).Sąd Okręgowy, jakkolwiek przywołał w uzasadnieniu przepis art. 451 k.c., którego zastosowanie było konieczne dla rozstrzygnięcia tego sporu, to jednak zasadniczo do sporu tego się nie odniósł.

W judykaturze wskazuje się że zgodnie z regułami zarachowania, które przewiduje art. 451 k.c. na wypadek, gdy dłużnik ma względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju, wynikających z różnych tytułów w sytuacji, gdy spełnione świadczenie nie wystarcza na zaspokojenie wierzyciela w całości (a strony nie umówiły się inaczej), to o zaliczeniu go na określony dług decyduje wola dłużnika wyrażona przy spełnieniu świadczenia (§ 1), nie później jednak niż przy przyjęciu pokwitowania, w którym wierzyciel zaliczył świadczenie na jeden z długów (§ 2). Jeżeli dłużnik nie wskazał, który z kilku długów chce zaspokoić (§ 2), o zaliczeniu zapłaty na poczet określonego długu decyduje wierzyciel przez dokonanie zarachowania w pokwitowaniu. Przyjęcie przez dłużnika pokwitowania wierzyciela co do kolejności zaliczenia długu, pozbawia dłużnika prawa decydowania o tym. Dłużnik powinien otrzymać pokwitowanie natychmiast z chwilą spełnienia świadczenia. Jeżeli żadna ze stron nie skorzystała z uprawnień określonych w § 1 oraz § 2 i nie złożyła wskazanych w nim oświadczeń, to wówczas (§ 3) spełnione świadczenie zalicza się przede wszystkim na poczet długu wymagalnego, a jeśli jest ich kilka, to na poczet najwcześniejszego wymagalnego (decyduje data powstania długu, a nie termin jego zapłaty). W okolicznościach jednakowych zaliczenie następuje stosunkowo na poczet wszystkich długów, (zob. wyrok SN z 27.11.2002r, (...)) (LEX 75340).

Odnosząc te reguły do przedmiotowej sprawy wskazać należy, że wszystkie przelewy pozwanej zaistniałe do dnia 13.05.2015 r. (ostatni z 12.05.2015 r.) zawierały określenie faktury, na poczet której są przekazywane. Wszystkie inne potem (z 13, 19 i 20 maja 2015 roku wskazywały ogólny tytuł „zapłata faktury”), jedynie jeszcze przelew z 18.05.2015 roku zawierał wskazanie faktur na poczet których jest realizowany.

Po realizacji przelewu z dnia 12.05.2015 roku, mocą którego pozwana wygasila zobowiązanie wynikające z faktur o numerach końcowych: 483 (pozostałość), 462 (całość) i 512 (część), została do zapłaty część faktury (...) w kwocie 17.091,27 Euro, a także należności z faktur:(...). Nadto po 13.05 2015 r. zostają wystawione f-ry: (...) (z termin płatności na 13.05.2015r.) oraz (...) (z terminem płatności na 19.05.2015R.).

Stan taki oznacza, że - wobec niewystawienia przez powódkę pokwitowania odnośnie wpłaty z dnia 13.05.2015r. na kwotę 66.221 euro i braku stosownego wskazania pozwanej - powódka winna wpłatę tę zarachować na poczet długów najdawniej wymagalnych, wygaszając w ten sposób pozostałą część faktury (...) (17.091,27 euro), a także część kolejnej f-ry tj. (...) Skoro jednak nie uczyniła tego przed kolejną wpłatą pozwanej z dnia 18.05.2015 roku, którą pozwana przeznaczyła (bezsporne) na f-ry; (...) (pozostałość), (...) (część), uznać należy, że wpłata pozwanej z 13.05.2015r. winna podlegać - z braku innych ustaleń stron - zaliczeniu na kolejne najstarsze zobowiązania.

Z przedstawionego przez powódkę wyjaśnienia (k.70), wynika, że po przelewie z dnia 18.05.2015 roku i pokryciu należności z określonych w nim faktur, pozostała nadwyżka w wysokości 22.017,03 euro, którą powódka zaliczyła na poczet najdawniej wymagalnego zadłużenia tj. faktury (...) z terminem płatności 7.05.2015 roku, pomniejszając wynikającą z niej należność do kwoty 35.034,97 Euro. Jednakże w tym dniu termin płatności miały jeszcze trzy inne faktury (...). Z kolei w dniu 8.05.2015 r. nadeszła wymagalność z faktur:(...), z których dwie ostatnie zostały wskazane jako podstawa roszczenia

W opisanej sytuacji skontrolowania wymagała więc prawidłowość rozliczenia „nadwyżki” 22.017,03 euro oraz wpłaty 66.221 euro w dniu 13.05.2015r., a także dalszych przelewów z 19 i 20.05 2015r., przy sukcesywnie rosnącym zadłużeniu opisanym w dalszych fakturach: (...) (z terminem wymagalności na 8.05.2015r.) oraz w następnych, celem ustalenia, czy proporcjonalne zaliczanie wpłat na poczet zaległości jednocześnie wymagalnych, doprowadzi do wyeliminowania bądź pomniejszenia należności opisanych w f-rach (...), wymagalnych od 8.05.2015 roku.

W rezultacie rozliczenie pomiędzy stronami przedstawia się następująco:

Łączne zadłużenie z faktur wymagalnych 7.05.2015r. wynosiło 234.968,96 euro (w tym z faktury nr. (...) - 58.117,50 euro, z faktury nr (...) - 57.048,74 euro, z faktury nr (...) - 57.051,99 euro i z faktury nr. (...) - 52.750,73 euro), zaś z faktur wymagalnych w dniu 8.05.2015r. - 216.613,76 euro (w tym z faktury nr (...) - 56.075,62 euro, z faktury nr (...) - 54.914,22 euro, z faktury nr (...) - 54.887,71 euro i z faktury nr (...).736,21).

W następstwie zaliczenia na poczet tego zadłużenia wpłat pozwanej w łącznej wysokości 326.171,62 euro (w tym 66.221 euro z 13.05.2015 r., 22.017 euro, pozostałych po wpłacie z 18.05 2015 r., 165.000 euro z przelewu z 19.05.2015r. oraz kwot 32.933,62 euro i 40.000 euro z przelewów z dnia 20.05.2015 roku) całkowicie zostało zniwelowane zadłużenie wymagalne na 7.05.2015r., a pozostała kwota 91.202,66 euro (326.171,62 - 234.968,96), która winna być rozliczona na faktury wymagalne w dniu 8.05.2015 r. Zadłużenie z f-ry (...) wynosiło 56.075,62 euro i stanowiło 25,89% całego zadłużenia z tego dnia (56.075,62: 216.613,76), zadłużenie z f- ry (...) stanowiło 25,35% zadłużenia (54.914,22: 216.613,76), zadłużenie z f-ry (...) - 25,34% (54.887,71: 216.613,76), zaś Z f-ry (...) - 23,42% (50.736,21: 216.613,76).

Tak więc z kwoty 91.202,66 euro :

a) na poczet f-ry (...) winno być zaliczone 23.612,37 euro (91.202,66 x 25,89%), a do zapłaty pozostało 32.463,25 euro (56.075,62-23.612,37);

b) na poczet f-ry (...) winno być zaliczone 23.119,87 euro (91.202,66 x 25,35%), a do zapłaty pozostało 31.794,35 euro ((...),22-23.119,87)

c) na poczet f-ry (...) winno być zaliczone 23.110,75 euro (91.202,66 x 25,34%), a do zapłaty pozostało 31.776,96 euro ((...),71 -23.110,75)

d) na poczet f-ry (...) winno być zaliczone 21.359,66 euro (91.202,66 x 23,42%), a do zapłaty pozostało 29.377,06 euro (50.736,72 -21.359,66).

Powyższe wyliczenia prowadzą do wniosku, że suma zadłużenia z dwóch faktur nr. (...), wymienionych w pozwie jako podstawa powództwa wynosi łącznie 61.154,02 euro (31.776,96 + 29.377,06), więc w takim zakresie powództwo podlegało uwzględnieniu. Zaległość z pozostałych faktur - wymagalnych w dniu 8.05. 2015 roku oraz wymagalnych po tej dacie, jako nieobjęta roszczeniem i podstawą faktyczną powództwa pozostała poza kognicją sądu.

Szczególnego podkreślenia wymaga, że wymagalność roszczeń opisanych w powyższych fakturach i wielkość wpłat pozwanej nie była sporna między stronami stąd też – wbrew temu, co przyjął Sąd I instancji – nie było konieczne sięganie do dokumentów źródłowych tj. oryginałów faktur.

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił stanowiska powódki, jakoby zestawienia salda z dnia 18.06.2015 r, oraz 8 i 20.07.2015r. (k.74 - 76) były tożsame z wystawieniem przez wierzyciela pokwitowania w rozumieniu art. 451 k.c., wyłączającego konieczność proporcjonalnego zaliczenia wpłaty dłużnika na poczet najdawniej wymagalnej wierzytelności. W świetle powyżej cytowanego orzeczenia Sądu Najwyższego przyjąć bowiem należy, że dla wywołania skutku z art. 451 par. 2 k.c. wierzyciel powinien wystawić dłużnikowi pokwitowanie niezwłocznie po otrzymaniu świadczenia.

O odsetkach orzeczono w trybie art. 481 k.c., zasądzając je od pozwanej R. B. zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 19.05.2015 roku (jak to wyżej wskazano świadczenie było wymagalne już od 8.05.2015r.)

Natomiast powództwo wytoczone przeciwko pozwanemu S. B. (2) okazało się niezasadne, stąd też i apelacja skierowana przeciwko wyrokowi oddalającemu powództwo w tej części, nie zasługiwała na uwzględnienie.

W oświadczeniu z dnia 13.05.2015r. S. B. (2) udzielił poręczenia "za zobowiązanie dotyczące wpłaty 66.221,00 euro do dnia 18.05.2015r. na konto SM (...)." Pozwany ten nie przyjął więc na siebie bynajmniej odpowiedzialności za jakąkolwiek część zadłużenia R. B. wynikającą z istniejących umów sprzedaży z powódką, czy z umów przyszłych, a zagwarantował jedynie - nie wnikając czego to dotyczy - zapłatę określonej kwoty do określonego dnia. Zapłata taka została dokonana, przez co ustala odpowiedzialność pozwanego względem powódki, mająca swą podstawę w art. 876 i 879 par. 1 k.c.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji -w odniesieniu do pozwanej R. B. na podstawie art. 386 par. 1 k.p.c., zaś w odniesieniu do pozwanego S. B. (2) na podstawie art. 385 k.p.c.

Skoro odpowiedzialność pozwanej wynikać miała z umowy sprzedaży, zaś odpowiedzialność pozwanego z poręczenia oderwanego od konkretnej części tej umowy, to przyjąć należało, że po stronie pozwanej nie zaistniała więź materialnoprawna. W wymiarze procesowym stan taki uzasadniał odrębne rozstrzygnięcie o kosztach procesu każdego ze współuczestników.

Pozwana, która niemal w całości przegrała spór winna zwrócić powódce koszty opłat sądowych i zastępstwa procesowego przed sądami obu instancji. Na zasądzoną od pozwanej na rzecz powódki kwotę 20.935 zł za I instancję składa się opłata od pozwu 13.718 zł i 7.200 zł jako zwrot kosztów zastępstwa procesowego powódki (§6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Dz.U. 163 poz. 1348). Na koszty instancji odwoławczej obciążające pozwaną składa się opłata od apelacji tj. 13.718 złotych oraz koszty zastępstwa procesowego powódki 10.800 złotych (§2 pkt 7 w zw. Z §10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Dz.U. 2015.1804).

Z kolei powódka winna pokryć koszty zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu odwoławczym w kwocie 10.800 złotych (§ 2 pkt 7 w zw. Z §10 ust 1 pkt 2 w/w rozporządzenia z 22.10.2015 r.).

O kosztach rozstrzygnięto stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, określoną w art. 98 k.p.c..

(...)

